

zones sense vinya des d'altres més vinyateres; i els casos de timbre xocant amb ò serien degudes al mateix; o bé, ajudant-hi un desplaçament analògic del timbre, gràcies al verb *penjollar*, que *AlcM* troba a Tortosa i Lucena i cita en un poema de Guimerà. De fet hi hagué un *pendegolhar*, que hom dóna com a occità antic.² «Creix l'arbre; y ans de gayre, de ses branquetes flonges, / a *penjoyades* queya la blanquinosa flor, / y entre'l vert groguejaren, a rams, belles taronges, / com en cel d'esmeragdes ruxat d'estrelles d'or», *Atl.* x, 9b (així ja en la versió de 1867); «los cirerers s'hi gronxan, de flors viventes toyes / ahont vessaren tota sa flayre maig y abril, / rubins a *penjoyades* fan goig entre les joyes / que s'enfila a penjar-hi d'un cep tòria gentil», *Atl.* II, 27c (només en la versió de 1877).¹⁵ *Penjolla*; *penjollós*. *Penjorell(a)*. *Penjorlina*.

Penjarella [Belv.]: «els minyons del seu comando eren veraders dimonis sense por: no desceien mai; mes ell els tenia tant al puny, que davant seu tots tremolaven, i al més petit mancament ne feia una *penjarella* a les branques de l'arbre més proper», MrnVayreda (*Puny*, I, XII, 191 (152)); però *penjarolla* «ço que es porta penjant, colgajo», *DAG.*, el *DFA.* com a variant de *penjarella*, i EnrValor com a val. però amb el vocalisme *pengerolla*. O masculí: «*penjerolla* de mantells dalt les palmeres» maestr. (*Seidia*, 147). A Formentera sento *penjaròis* parlant de les estalactites de coves (1963), i eiv. «*eroy*: colgajo» (PzCabr.). *Pingirigall* ribag.: «tot el cuerpo pairesseve que yeren *pinchirigalls*» 'colgajos' Benasc (Ferraz); però a l'Isàvena ho vaig sentir aplicar a indrets penjats, en diminutiu plural per a pendissos en mal país: «de mal puyà: tot allò són *pinçirigalèth*» (Roda, 1957) (cf. Enguera *esperigallau* que més aviat sembla venir de *PELL*. *Penjaringoll*. *Tingall* «tros de roba vella, per llençar, inaprofitable»: dels anteriors, contaminats per (*drap*) *tinyós* Segrià (JBXuriguera, 1970), tarrag. (*AlcM*).

Penjolar-se ross.-cerd.: «per passar damunt la tolla es va *penzulà* en un tros de fil fort» Enveig (1959). D'aquí *penjol* que usa Saisset (¿aplicat a una replegadissa o reguitzell de gent o bèsties?): «un sol se'n va escapar: era un gros rat de cava: / ell, del temps que tothom ballava, / deia —D'aqueix *penjol*, jo me'n refi pas—. / I traucava del niu fora que el cap del nas», *Catal. d. R.*, 211. *Penjoleiar* (contaminat per *voleiar*).⁴⁵ *Penjada*, BDC xx, 178. *Penjadís*; *penjadissa*. *Penjador* [1329], BDC xx, 307. *Penjadura*. *Penjal* no existeix (no Lab. 1840-88). *Penjallós*. *Penjam*. *Penjament* 'dicteri' [Lab. 1840]. *Penjança*. *Espenjollar-se* «repenjar-se; descendir del seu nivell natural una porta, un fines-tró etc., no cloent bé» i *espenjollar* 'deixar-se penjar d'alg. c.', Valor-Giner (1950-55).

DERIVS. del ll. *PENDERE*, primitiu de *PENDICARE*: aviat caduc aquell en català, a causa de l'homonímia amb *PRENDERE*, tot seguit total i consumada en la nostra llengua. En queden, però, molts derivats i molts dependents, sigui de forma sàvia, o en formacions més complexes. *Pendent* adj. 'que penja' (segell, S. XIV), 'que està sense resoldre' [1390], 'inclinat'; com a prep. 'durant' no és cat. sinó intolerable francesisme⁶⁰

d'alguns ross. (que *AlcM*, a gran tort, vol palliar amb l'apòcrif St. Pere Pasqual). En JRoig (*Spill*, 9592) no és el substantiu *pendent* sinó l'adj., passatge que *AlcM* puntua i entén malament (es tracta de les carns penjants dels leprosos): «e començaren / la indicible, / *pendent*, horrible, / fort, lebrozia: / la sodomia, / pecat no poc / digne de foc»; així desapareix l'únic cas que *AlcM* creu trobar del gènere femení (a la manera cast.) del substantiu *pendent*.

De *pendent* subst. m. sí que abunden els exs. antics: el *DAG.* en cita dos del S. XIV; el tenim ja en un doc. ross. de 1306 («en la riba del *pendent* de la Coma dels Tors», *RLR* VII, 50) i n'hi ha d'altres fins als *Secrets d'Agriç.* de M. Agustí (1617). Altrament també s'ha usat amb aquest gènere en altres llenguatges hispànics: «en relanzo: bajar un monte de lado, al soslayo, no por el *pendiente*» en el *Catálogo de Voces Gallegas* de MSarmiento (f° 59r, a. 1755).

PENDENTEM en aquest sentit no ha estat pertot, o sempre, un mot de forma culta. Almenys ens consta a la Vall d'Aran, amb l'evolució popular-hereditària del grup -ND- com a -n-: *pinént* adj. '(costa) pendent' (Cor., *Voc. Ar.*). I que degué haver-hi un període preliterari en què es digué un **penent* en català, tenim dret a deduir-ho de la toponímia del Maresme, on apareix —com era inevitable en un mot d'aquesta estructura fonètica— amb la -n- intervocàlica dissimilada com a -r-: la *Serra de Perent Rost* puja des d'Arenys de Munt cap al Santuari del Corredor: és realment de pendent força escarpat (inútil dir que no es tracta de cap *parent* ni fóra possible sospitar-hi cap NP, car no es pot concebre que l'adj. *rost* s'apliqui a gent). Bearnès *penén* (Palay); i és més versemblant que el mot *pinarro* f. «montée rapide», que Rohlfs assenyala en un parlar del Gers vagi amb això (potser compost o encrueat amb un altre mot), que no pas amb el cast. *empinado*, puix que aquest ve d'un ús translàtic del nom del pi, i és fantàstic el celtibèric **PINNUS* que Aebischer voldria trobar en NLL catalans, que vénen simplement del nom de la conífera.

Pendís m.: mot no recollit pels diccs. (ni el *DOrt.*) més que en el *DAG.* («declive, pendiente, vertiente, falda de muntanya molt pendent»; d'on *DFA.* i *AlcM*) i propi del Princ. (sobretot meitat N.). No sembla haver-n'hi exemples literaris anteriors a Maragall («en un *pendís* de la muntanya hi ha una pastora ---») o a MrnVayreda: «ara sobre, ara a sota, anàvem rodolant tots dos pel *pendís*, fins a quedar mig suspesos sobre el ribast que l'indava amb el còrrec, detinguts per un teny d'alzina --- un cop de tallant sec anul·lava la resistència del teny que ens aguantava, caient els dos pel ribast avall» (*Puny*, I, VIII, 141 (114)). Però el mot vivia feia moltes centúries, no sols fixat com a NL sinó també com a apellatiu o genèric toponímic; i ja Balari (*Orig.*, 76) en recollí una sèrie de formes baix-llatines, que són també reveladores quant al seu mode de formació, en part amb construcció adjectiva: *monte peneditio* (al Montmell del Penedès) a. 1079, *collo peneditiū* (p. Camprodon) a. 1118. Però aviat apareix també en formes més íntegrament catalanes i ja subs-